

DORPSORGaan

spaarndam

dorpsorgaan spaarndam

Inhoud:	pag.
"koninginnedag 1972"	2
dankbetuigingen	3
rectificatie	4
de collecte voor het Nationaal Rheumafonds heeft dit jaar opgebracht	4
kunstmarkt 1972	5
kerkdiensten voor mensen "onderweg"	5
actie voor pater Reichwein	6
overgenomen uit Staatscourant	7
dorpsraad Spaarndam	8
Israël	10
Rijnlandse keuren betreffende Spaarndam	11

redactieleden:

e. huttinga *ijdiijk 27*

j.a. knijnenburg *ijdiijk 26*

d.a. verdurmen *visserseinde 71*

blad van de dorpsraad-spaarndam
6e jaargang nr. 5

redactie-adres: IJdiijk 2, Spaarndam

"KONINGINNEDAG 1972"

Na veel regen en storm een stralende dag. De optocht waaraan veel kinderen enthousiast deelnamen, was weer een succes. Het werd een echte feestdag. Wij danken de commissie Koninginnedag, die ook dit jaar weer zeer veel werk verzette, om de Spaarndamse Traditie in ere te houden.

Redactie.

De redactie van het Dorpsorgaan heeft het verzoek gekregen deze brief te plaatsen.

Aan het bestuur van de Stichting Gemeenschapshuis Spaarndam in oprichting,

Zeer recent besloot het Jeugdhuisbestuur tot ontbinding van de Stichting Jeugdhuis te Spaarndam over te gaan. Dit besluit werd genomen met algemene stemmen, overeenkomstig artikel 14 lid 1. van de stichtingsacte.

Tevens besloot het Jeugdhuisbestuur, dat een eventueel batig saldo als gevolg van de uit te voeren liquidatie, ter beschikking zal worden gesteld van Uw stichting. Het Jeugdhuisbestuur geeft dan hierdoor uitvoering aan artikel 14, lid 3 van de stichtingsacte.

U goed succes wensend in verband met de stichting van het Gemeenschapshuis,

hoogachtend,

H. Gielen, E. Huttinga, J.M. Reichwein,

F.J.C. Westerweel, M.v.d. Veenbrink-Baelde.

DANKBETUIGING

Per 1 april 1972 is mijn melkzaak overgegaan naar de heren Ter Beek en Zeulevoet. Ik dank allen voor het genoten vertrouwen en beveel gaarne mijn opvolgers aan.

J. de Jong,
Hopweg 36,
N-O-Polder.

DANKBETUIGING

De klaverjasclub Sportpark Spaarndam en Spaarndams Gemengd Koor heel hartelijk dank voor de onverwachte attentie ter gelegenheid van de 9de april 1972.

Fam. B.C. de Wit.

RECTIFICATIE

In het informatieblad van het dorpsorgaan 6de jaargang No. 4 zijn enkele wijzigingen gekomen en wat fouten gemaakt.

- blz. 1 redactieadres IJdijk 2 moet zijn IJdijk 27
- blz. 3 Hulpsecretarie Haarlemmerliede -Spaarnwoude
Dr. W. Neijestraat 21 A Spaarndam O
Openingstijden gewijzigd in:
Dinsdagmiddag en Donderdagmiddag van 16.00 uur tot 17.00 uur.
- blz. 4 Samenstelling Dorpsraad Spaarndam wijziging functies
secretaresse/penningmeesteres R. de Vries-van Westrhenen
Oostkolk 17a tel. 319
- gewoon lid E. Halewijn, Westkolk 54, tel. 284
- blz. 7 Biljartvereniging "De Telescoop"
C.A. Knokkelkoren moet zijn C.A. Kokkelkoren
- blz. 11 Bedrijven gevestigd in Spaarndam
vergeten te vermelden:
A.J.C. de Vries Zeilmakerij, scheepstuigen Oostkolk 17a tel. 319

De collecte voor het Nationaal Rheumafonds heeft dit jaar opgebracht

f 341,60

Hartelijk dank namens het Rheumafonds

K. de Vries-Onderweegs
Oostkolk 13
Spaarndam.

KUNSTMARKT 1972

Ook deze zomer zullen er op de Westkolk op zeven achtereenvolgende Zaterdagen weer kunstmarkten worden gehouden, waarvan de eerste start op 1 juli 1972.

De kunstmarkten beginnen om 10 uur en eindigen om plm. 22 uur.

Ook dit jaar zijn er weer produkten te zien van:

vrije grafiek, beeldhouwen, weven, naaldkunst, batik, pottenbakken, edelsmeed- en emaillewerk, bloemschikken, kaarsentrekken enz.

Wij hopen ook dit jaar weer een antiquair bereid te vinden aan onze markt deel te nemen. De heer Baart kan door zijn aanstelling als stads-archeoloog te Amsterdam, helaas niet op onze markt aanwezig zijn.

Wij vertrouwen er op, dat de bewoners van Spaarndam weer zo enthousiast zullen reageren als verleden jaar.

G. Spierenburg
Kerklaan 26
Spaarndam.

KERKDIENTEN VOOR MENSEN "ONDERWEG"

In de kerk van de Hervormde Gemeente te Spaarndam worden iedere Zondag tot 10 sept. weer diensten gehouden voor mensen "Onderweg" naar strand of andere recreatieoorden.

De diensten beginnen om negen uur en duren veertig minuten.

In iedere dienst werkt naast organist Leen Nijdam een solist mee. Na afloop wordt de bezoekers een kopje koffie aangeboden. In het kerkje werd eens het huwelijk ingezegend van Frans Hals en vond de beroemde waterkundige Cruquius er zijn laatsterustplaats. Twee fraaie schepjes in het kerkgebouw herinneren aan de tijd, dat het dorp leefde van visserij en scheepvaart. In de kerk staat een prachtig geres- taureerd orgel uit het begin van de 18e eeuw.

Verder zijn er fraaie glas-in lood ramen, een lezenaar uit 1667 en een eikenhouten preekstoel uit 1665.

actie voor pater REICHWEIN

Op 23 februari schreef Pater Reichwein een brief met de bedoeling die in het Dorpsorgaan te publiceren. Dat de kienavond voor hem het nettobedrag van f 2012,— zou opleveren was hem nog niet bekend. Dat geweldige bedrag werd door de krantenactie (f 165,—) en de stortingen op de boerenleenbank (f 75,—) verhoogd tot een totaalbedrag van f 2252,—. Een grandioos gebaar van onze gehele dorpsgemeenschap.

Om een idee te krijgen van de situatie waarin Pater Reichwein verkeert, volgt hier zijn brief:

Magallanes, 23 febr. 1972

Beste vrienden,

Het is nu al weer goed twee jaar geleden dat ik ben teruggegaan naar de Philippijnen. De eerste acht maanden ben ik kapelaan geweest in Buenavista, Aqusan del Norte, waar ik een paar maanden directeur van de school was en tevens de trouwlustigen voorbereidde op het huwelijk. Dat was een groep mensen: een dokter; een man die uitlegde hoe ze het best hun huishoudbudget konden besteden; een ander, die getrouwd was, die sprak over de moeilijkheden in het huwelijksleven, en de priester die de geestelijke kant van het huwelijk besprak. Na acht maanden kreeg ik een eigen parochie, Magallanes, een plaats die aan de mond van de Aqusan rivier ligt. Een parochie van een 10 à 11.000 mensen. Het is terzeldertijd een kleine industriële plaats, twee triplexfabrieken -waarvan er maar één werkt- en een luciferfabriek. Magallanes is in januari van dit jaar een eigen gemeente geworden, van te voren behoorde het tot Butuan City. Laatst augustus ben ik begonnen met een nieuwe kerk te bouwen, want de oude kerk staat op particuliere grond. Dat stelt me voor grote problemen. Ik ben nu zo ver dat ik er het dak op kan leggen, doch dat zal helaas misschien wel een tijdje duren want de centen zijn op. Ik heb meer dan 35.000 pesos besteed. (Ongeveer f 14.000,—). Als giften heb ik een 24.000 pesos ontvangen. Ik heb een grote steun aan een van de bazen van de triplexfabriek, een zekere mijnheer Luis Pouce. Die fabriek heeft veel voor de nieuwe kerk gedaan, alle zand en stenen gratis, het opvullen van het kerkterrein gratis. Van de eigenaar van de fabriek heb ik 5000 pesos ontvangen. (Mijnheer Luis Pouce is voorzitter van de parochieraad geworden). Wat giften betreft heb ik dus geen klagen.

Nu heb ik gehoord dat er op Spaarndam een hele aktie aan de gang is om mij te helpen, waar ik U allen dankbaar voor ben en ik hoop dat de verschillende acties een groot succes mogen worden. De schoolkinderen en U allen zijn aan het werk.

Sommigen zijn verwonderd dat ik op mijn leeftijd nog zo'n werk begin als een kerk te bouwen - ik persoonlijk vind het niet zo bijzonder. In maart beginnen we met een seminar onze christelijke gemeenschappen op te bouwen zodat er meer eenheid en samenwerking zal komen onder de mensen. Ze leven nu dikwijls naast elkaar zonder direct een

vervolg

echt saamhorigheidsgevoel en verantwoordelijkheidsgevoel voor elkaar te hebben. We hebben ook een creditunión, een soort boerenleenbank, die het op het ogenblik aardig doet. Door al deze dingen proberen we de gemeenschap vooruit te helpen en tot een menswaardiger bestaan te brengen.

Zo dierbare vrienden hebt U allen weer eens wat van mij gehoord. Ik ben geen groot schrijver en misschien is dit briefje wel saai. Nogmaals mijn hartelijke dank bij voorbaat voor alles wat U allen doet voor mij.

Met hartelijke groeten en beste wensen,

Uw aller vriend,

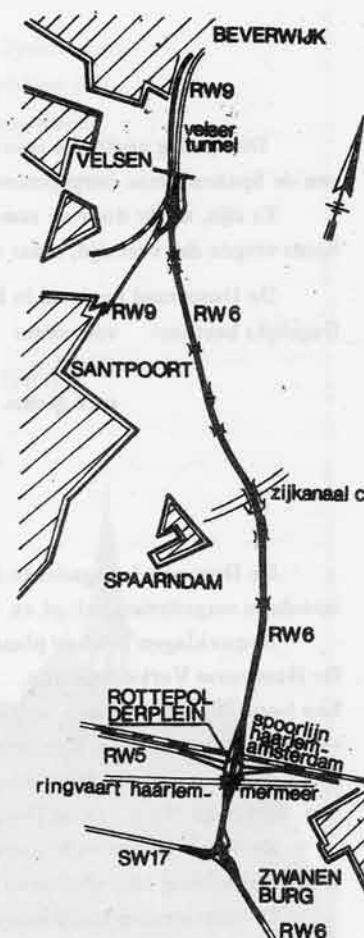
Pedro Reichwein, m.s.c.

Overgenomen uit Staatscourant

BINNENKORT AANLEG WEGDEK VOOR GEDEELTE RIJKSWEG 6

Binnen korte tijd zal een begin worden gemaakt met het aanbrengen van het wegdek en de vangrails op het gedeelte van Rijksweg 6 tussen de Velsertunnel en de aansluiting van secundaire weg 17 (Haarlem-Schiphol) op Rijksweg 6. De aardebaan voor dit 11.3 km. lange weggedeelte was reeds gereed. Vrijwel gereed zijn de kunstwerken voor de aansluitingen en de kruisingen. De voorlopige verwachting is dat het werk medio 1974 zal worden opgeleverd. Het verkeer zal dan de beschikking krijgen over een rechtstreekse verbinding tussen de Velsertunnel en Amstelveen, via het klaverblad bij Badhoevedorp, waar Rijksweg 6 de Rijksweg Amsterdam-den Haag kruist. Het gedeelte van Rijksweg 6 tussen de aansluiting van deze weg met secundaire weg 17 en Amstelveen is momenteel reeds door het verkeer in gebruik. In het nieuwe weggedeelte van Rijksweg 6 komen enkele belangrijke kruisingen en aansluitingen voor. In het noorden bij de zuidelijke uitrit van de Velsertunnel de aansluiting met Rijksweg 9 (Haarlem-Alkmaar). In het zuiden ontstaat het Rottepolderplein, waar Rijksweg 6 de spoorlijn Haarlem-Amsterdam, Rijksweg 5 (Haarlem-Amsterdam) en de ringvaart van de Haarlemmermeer kruist. Iets zuidelijker van dit punt ligt de aansluiting van secundaire weg 17 op Rijksweg 6.

Ten zuiden van de Velsertunnel zal de verkeerssituatie ingrijpend worden gewijzigd. Het verkeer zal gedurende de uitvoering van het werk weinig hinder ondervinden. Momenteel is Rijksweg 9 vanuit de richting Haarlem rechtstreeks aangesloten op de tunnelkokers, maar in de nieuwe situatie zal Rijksweg 6 een direkte verbinding krijgen met de tunnelbuizen waar Rijksweg 9 in de richting Alkmaar doorheen voert.

vervolg

In het nieuwe wegvak liggen talrijke viaducten en een beweegbare brug over Zijkanaal C (Noordzeekanaal-Spaarndam). Zeven viaducten zijn nodig om de verschillende delen van het toekomstige Spaarnwouderbos, die door de nieuwe weg van elkaar worden gescheiden, met elkaar te verbinden.

Ter plaatse van het Rottepolderplein zal het verkeer via drie niveaus worden geleid. Op de begane grond loopt Rijksweg 5 (Haarlem-Amsterdam). Een verdieping hoger ontstaat een verkeersrotonde, waarop de aan-en afvoerswegen van de Rijkswegen 5 en 6 zullen uitkomen. Na het openstellen van Rijksweg 6 zal het doorgaande verkeer op deze Rijksweg voorlopig van de rotonde gebruik moeten maken.

In de toekomst zal, wanneer de verkeersintensiteit dit noodzakelijk maakt, hoog over de beide andere niveaus in Rijksweg 6 een zogenaamde fly-over worden gebouwd voor het doorgaande verkeer.

DORPSRAAD SPAARNDAM.

Jaarverslag over 1971.

Dit verslag geeft een overzicht van de activiteiten die de Dorpsraad heeft gepleegd, in het belang van de Spaarndamse dorpsgemeenschap.

Er zijn, mede door de samenwerking met de gemeenten, direkte en indirecte resultaten bereikt. Soms vergde dat veel tijd, maar als het resultaat dan goed was, was het zeker de moeite waard.

De Dorpsraad bestond in het begin van 1971 uit de volgende personen:

Dagelijks bestuur:	voorzitter	dhr.	G.P. Stapel
	vice "	"	D.A. Verdurmen
	secre./penn.	"	P.A. Roelofsen
		"	F.J.C. Westerweel
		"	E. Halewijn
		"	E. Huttinga
		"	J.A. Knijnenburg

De Dorpsraad vergaderde in het verslagjaar, 9 maal in besloten bijeenkomsten, vervolgens werd 1 openbare vergadering belegd en 1 vergadering met de bestuurders van diverse verenigingen.

Besprekingen hebben plaats gehad met:

De Haarlemse Verkeerspolitie.

Een bespreking inzake het instellen van een werkgroep ten doel hebbende in Spaarndam een Dorpshuis van de grond te krijgen. Een bespreking tussen de Dorpsraad en Stichting Kruisgebouw Spaarndam.

Een bespreking van de Dorpsraad en de wethouders P.J. v.d. Ham en A. Thuis van de Gemeente Haarlem. Een bespreking van de Dorpsraad en enkele leden van de P.v.d.A.-fractie.

De woningbouw in Spaarndam-oost heeft zich in het verslagjaar gunstig ontplooid. In aanbouw werden genomen 46 premiewoningen plus 42 woningwetwoningen.

De onteigening van Visserseinde, die nodig is voor de realisering van het bestemmingsplan Vissers-einde e.o., was aanvang 1971 nog niet klaar. Gelukkig kunnen wij melden, dat medio 1971 alles rond is gekomen.

Tijdens de bespreking met de Verkeerspolitie, kwam de Dorpsraad met hen in veel punten overeen. Vooral de bewegwijzering Haarlem(Centrum) naar Spaarndam, is verbeterd. Van de zijde van de

Dorpsraad is een oprit gevraagd ter hoogte van zijkanaal-B, in het verlengde van de Vergierdeweg.

Haarlemmerliede echter, staat een dergelijke oprit voor, ter hoogte van de brug van zijkanaal-C.

Door de oprit bij zijkanaal-B aan te brengen, zal Spaarndam van veel doorgaand verkeer worden verlost.

De Dorpsraad heeft weer parkeerterreinen bepleit, aan beide zijden van het dorp, doch deze zijn nog niet gerealiseerd.

Tijdens de dorpsraadvergadering van 17 februari moest nog opgemerkt worden, dat de samenwerking met de Stichting Kruisgebouw summier is geweest; daarentegen kan de Dorpsraad melden, nu er vorderingen zijn t.a.v. het Gemeenschapshuis, waarin ook het kruisgebouw zijn plaats krijgt, de samenwerking beter is.

Moest er tijdens deze vergadering nog een brief gestuurd worden over de aardgasvoorziening naar de bewoners van Spaarndam-oost, is het prettig, dat in dit afgelopen jaar, deze kwestie rond is gekomen.

Ook de 13 woningen aan de Grote Sluis, die toen nog een probleem waren, zijn praktisch gereed gekomen. Het was wel wennen, deze open plek langzaam te zien verdwijnen, maar 13 woningen in Spaarndam-west zijn erg belangrijk.

Woningen aan het Visserseinde zijn er nog niet, maar de Dorpsraad hoopt op 1972. Wat de 4 woningen aan de Kerklaan betreft, had de Dorpsraad gehoopt en gevraagd, deze samen te laten bouwen met de geplande woningen aan het Visserseinde. Fijn is ook, dat het Speeltuingebouw vergroot is, zodat er meer activiteiten gehouden kunnen worden.

Op 22 april vond er een verkiezing van leden van de Dorpsraad plaats. Aftredend waren de heren E. Huttinga en F.J.C. Westerweel. Nieuw gekozen mevrouw R. de Vries-v. Westrhenen en de heer K. de Boer. In de loop van het jaar had de heer P.A. Roelofsen om persoonlijke redenen zijn taak als secr./penm. neer moeten leggen. Mevrouw R. de Vries-v. Westrhenen werd hiermee belast, nadat het secr./penm.-schap tijdelijk was waargenomen door de heer E. Halewijn. Door de verkiezing van nieuwe leden, is ook een herindeling van de Dorpsraadsecties noodzakelijk geworden.

10 juni is er een werkgroep benoemd, inzake het Gemeenschapscentrum, dat later een "Stichting in oprichting" is geworden en zeer goed functioneert. De plaats van het Gemeenschapscentrum is voornog op het Sportcomplex, aangebouwd aan het bestaande gedeelte.

Architect is de heer Sj. Brattinga, die al vele van deze gecombineerde gebouwen heeft ontworpen. In het gebouw wordt o.a. ondergebracht: het Kruisgebouw, tandartsenkamer, vergaderzaal en sportaccommodatie.

Belangrijk was ook, dat de gemeente Haarlemmerliede c.a., zich uiteindelijk uitsprak voor Zuid-Kennemerland, zodat wat betreft de Gewestvorming de meningen gelijklopend zijn.

Eén van de punten, die dit jaar niet gerealiseerd is, betreft de remmingwerken, wat grote moeilijkheden oplevert bij het aanmeren van plezierjachten; hieraan is door Rijnland nog niets gedaan. Ook niet wat betreft pand Oostkolk 3, dat reeds jaren leeg staat.

Per 15 oktober is het oude Jeugdhuis verkocht, doch door stagnatie, eind 1971 nog steeds niet rond. Het geld, dat vrij zou komen bij verkoop, zou in het nieuwe Gemeenschapscentrum gestoken worden. De Openbare Lagere School kreeg de beschikking over een stuk grond voor schooltuinen aan de Kerklaan, wat verheugend is. Ook wat betreft de subsidie voor de Softbalver. "De Brinkers", heeft de Dorpsraad in positieve zin kunnen bemiddelen.

In Spaarndam-Oost zal een uitbreiding voor de R.K. kleuterschool verrijzen.

Ons dorp is in 1971 in de belangstelling gekomen, doordat het tot beschermd dorpsgezicht verklaard is, wat al direct na de aankondiging veel toeristen trok, waardoor weer de verkeersproblematiek sterk naar voren kwam en dus nog sterker om een oplossing vraagt.

Ook is er in het afgelopen jaar een vergadering geweest met de Spaarndamse verenigingen en de samenwerking is goed te noemen. Er werd bekeken of er tot fusering kon worden gekomen tussen de 2

voetbalverenigingen, wat in 1971 heeft geleid tot een principe besluit.

Wat betreft het "Vlinderplan", tast men nog volkomen in het duister.

De defensiewerken aan de Westlaan, zijn een groot obstakel t.a.v. dit plan.

Dit zijn in grote trekken de belangrijkste gebeurtenissen in en rond Spaarndam. Vele kontakten en veel schrijfwerk kwam tot stand, dank zij de heer C.v. Reijendam, als toegevoegd administrateur, waarvoor onze dank.

Namens de Dorpsraad Spaarndam
Secr./penm.
(w.get.) R. de Vries-v.Westrheden

ISRAËL

vervolg reisverslag zuster Boon.

De waterval van David, waar verschillende bomen, planten en dieren beschermd leven, die anders uit zouden sterven. Hier zien we dan ook de lichtvoetige gazelle van het ene rotsblok op het andere springen. Als we wat verder klimmen staan we bij de klaterende waterval helder als kristal. In de verte voor ons uit ligt de Dode Zee waar de dode zeerollen gevonden zijn. Deze rollen zijn geschriften, die naar alle waarschijnlijkheid dateren uit het begin van het Christendom zij bevatten delen uit het Oude Testament. Deze zeerollen zijn nu overgebracht naar een museum in Jerusalem - worden ook wel de rollen van Jerusalem genoemd -.

Als we onze weg vervolgen komen we langs de plaats waar eens Sodom heeft geleefd. Het is het laagste punt van de aarde 329 m onder de zeespiegel.

We blijven in Arad overnachten, het is Vrijdagavond, voor de Joden is de Sabat begonnen. Dat wil zeggen feestelijk gedekte tafels met kaarsen. In alle huisgezinnen zal de huisvrouw bij het aansteken van de kaarsen een gebed uitspreken, zo ook nu, het hele gezelschap hoort dit staande aan, dan wordt door de man uit de Tora gelezen, al die tijd hebben de mannen hun hoofd bedekt, zoals is voorgeschreven. De Tora zijn de eerste vijf bijbelboeken van het Oude Testament, waar de hele Joodse wetgeving in is opgenomen. De volgende dag reizen we dwars de woestijn door, langs oude opgravingen van een Romeins kampement en de oude waterwerken der Romeinen. Dan rijden we door Beersheba de centrale stad in de Negeb woestijn. Laat in de middag keren we in Tel-Aviv terug.

Dan een dag van rust in Tel Hashomer, vlakbij Tel-Aviv gelegen, waar ik in een klein huisje op het ziekenhuisterrein logeerde of beter gezegd alleen maar sliep, de rest van de dag was ik thuis bij mijn nichtje, wat erg gezellig was al kon ik de kinderen niet verstaan. Zij leerden mij wel een paar woorden en we begrepen elkaar wel. Kleine Ido moest ik steeds maar opnieuw uit boekjes vertellen.

Er wordt hard gewerkt in het huidige Israël, men kan wel zeggen op alle fronten voor opbouw van land en staat. De levensstandaard is er net zo hoog als in ons land maar de lonen liggen er veel lager. Ook hier een groot tekort aan woningen. In de steden worden veel flatgebouwen gebouwd. De grond is erg steenachtig en kostbaar. Er moeten wegen aangelegd worden en er moet ook nog grond beschikbaar blijven voor land- en tuinbouw.

Ook hier een tekort aan huishoudelijk personeel, als het even kan gaan de getrouwde vrouwen naast hun huishouden er wat bijverdienen met les geven, kantoor- of maatschappelijk werk. Anderen maken hun studie aan de Universiteit af, waardoor zij dan een beter betaalde baan kunnen krijgen.

Wanneer men door het land rijdt, ziet men overal in de droge tijd, dat de landbouwgronden de hele dag besproeid worden.

Op onze weg van Tel-Aviv naar Jerusalem zien we sinaasappelbomen. Op deze weg is in 1948 hevig gevochten tussen de Joden en de Arabieren. Men heeft de stukgeschoten auto's als een herinnering laten

liggen. Na dik een uur rijden komen we in Jerusalem, de stad die voor de Joden de hoofdstad is van het beloofde land. De stad die koning David op de Jebusieten veroverde en waar Koning Salomo zijn tempel bouwde.

Voor de moslims is de stad heilig, niet alleen omdat ook zij Jezus als profeet beschouwen, maar vooral ook omdat Mohammed hun grootste en laatste profeet Jerusalem bezocht en hier zelfs tijdelijk ten hemel voer.

Voor de Christenen is het de stad waar Jezus geleefd en geleden heeft, waarom zij hem heilig beschouwen behoeft daarom geen nader betoog.

De omwalling van het tegenwoordige Jerusalem is niets anders dan een Turkse fortificatie uit de veertiende eeuw, opgetrokken op de muren van Herodes.

De meest ornamentale toegang tot de stad is de Demascus poort, daarachter ligt de oude stad met zijn nauwe ongelijkmatige geplaveide straatjes, waar het overvol is van mensen en zwaar beladen ezeltjes, hun hoefjes klikklakkend over de oude stenen.

Deze ezeltjes kijken de drukdoende moderne mens vol verwondering aan.

Heel de oude stad heeft een Oosters aanzien, er gaat een grote bekoring van uit, en heeft ook een schat van historische herinneringen.

Mej. H. Boon.

RIJNLANDSE KEUREN BETREFFENDE SPAARNDAM.

In 1823 gaf het Hoogheemraadschap Rijnland een register uit op de Keuren en Ordonnantien (1) die in de loop der jaren door het waterschap waren uitgevaardigd. Een aantal Keuren had betrekking op de dijk en de sluizen te Spaarndam. Dat maakt het mogelijk om iets meer over de dagelijkse gang van zaken in het oude Spaarndam te weten te komen. Dat Rijnland daarop grote invloed uitoefende wordt wel duidelijk, vooral ook omdat de opzichter van Rijnland tevens jarenlang de functie van schout uitoefende. Sommige bepalingen worden steeds in min of meer dezelfde vorm herhaald, wat er op duidt dat het met de naleving van zo'n maatregel niet al te nauw genomen werd. Toch stonden op de overtredingen vaak flinke boeten. Een interessante regeling was daarbij dat degene die bekeurde één derde van de boete kreeg en de dijkgraaf twee derde. (Tenminste zeker voor boeten op keuren betreffende het Spaarne). Op die manier konden de kosten van het bestuursapparaat zo laag mogelijk worden gehouden. Er werd in die tijd (zeven- en achttiende eeuw) in de zomer vier en in de winter drie keer per dag geschut. Schepen met waren die aan bederf onderhevig waren konden een extra schutting krijgen, zelfs 's nachts mits er extra voor werd betaald. Dat het druk was in de sluizen - de Kolksluis voorop - blijkt wel uit de bepaling dat de schippers een "Lot of Nummer" moesten halen bij iemand die door Rijnland als "Lot-uitdeeler" was aangesteld. Deze man of zijn vervanger moesten daartoe dag en nacht klaar staan. Voor het "Lot" moesten twee penningen worden betaald en de schipper of zijn knecht moesten het zelf komen halen; het overdoen aan een ander was verboden. Elk schip moest precies op zijn beurt doorvaren, het schip met het "Voorlot" het eerst. Het is duidelijk dat praktisch alle vervoer in die tijd te water plaats vond, de wegen stelden niet veel voor, vooral niet in de wintertijd. Allerlei schepen passeerden de sluizen: beurt- en veerscheppen, ventjagers (2), bier- en gistscheppen, visserscheppen enz. Eigenlijk is dit soort vervoer pas in de laatste halve eeuw door het vervoer per as naar de tweede plaats verdrongen. De schippers moesten naast de 2 penningen voor het "Lot" ook het "Schut- of Fooigeld" betalen.

De schippers uit steden en dorpen welke tot Rijnland behoorden, waren daarvan echter vrijgesteld, zoals al in de dertiende eeuw was bepaald.

Het gezag van de sluiswachter en zijn fooyers (3) was groot. Wie "insolentiën" (4) tegen hen pleegde, riskeerde de verbeurtverklaring van zijn schip met toebehoren.

Bij het passeren der sluizen mochten de schippers met hun pikhaken en bomen - de zeilen moesten meestal gestreken worden - alleen gebruik maken van de ijzeren ringen die speciaal daartoe aan de sluis-muren en beschoeiingen waren bevestigd. (In de Kolksluis zijn nog ijzeren staven in het steenwerk te zien, die hetzelfde doel hadden.) De ankers moesten binnen boord worden gehaald en de zwaarden moesten worden opgetrokken. Dit alles om beschadiging van het hout- en steenwerk van de sluizen te voorkomen.

Zandschepen mochten nooit vol geladen worden en ze mochten 's nachts niet worden geschut. Er zou te gemakkelijk zand in de sluis terecht kunnen komen en dat betekende weer extra kosten voor het uitbag-geren. Heel streng waren de maatregelen om brand te voorkomen: teren en pekken was in de buurt der sluizen verboden; daar mochten ook geen vuurpotten worden buitengezet. De bewoners van de huizen bij de sluizen moesten brandgereedschappen -ladders en emmers - maken en onderhouden. Jaarlijks kwamen de Hoog Heemraden en de schout en schepenen in april dat inspecteren. Bij vorst moesten er bijten worden opgehouden, ook door de schippers die hier dan waren ingevroren. De bijt moest twee keer per dag ijsvrij worden gemaakt: 's morgens voor negen uur en 's avonds voor zonsondergang. Strodaken waren in heel Spaarndam verboden.

Dat er ook diefstallen voorkwamen blijkt uit het feit dat een premie van 100 gulden werd uitgelooft.

"Aan den Ontdekker der Daders, die de schoeiingen van den Spaarndamschen Dijk hebben beschadigd, alsmede de Werkloodsen geforceerd en daaruit Gereedschappen en Materialen gestolen hebben."

(1798). Een premie van 50 zilveren ducatonen voor "den Ontdekker der Daders, die 's Lands Werkloodsen op den Spaarndamschen Dijk geforceerd, sloten en kettingen van de Houtuloten opengestoken en Hout gestolen hebben." (1800). En nogmaals 50 zilveren ducatonen (5) voor "den Ontdekker der Daders, die in November 1810, ruim 100 Kramplanken, uit de Dijkhorden hebben gestolen."

Dat het met de bestrating in Spaarndam niet zo best gesteld was, blijkt uit de bepaling: "In den Dorpe van Spaarndam, door de Gehuisden en Geërfden, een Voetpad te maken en te onderhouden, van Steen of Planken, 2 1/2 voet breed, en gestrooid met Biezen en andere Ruigten, zoo verre elks Huis of Erf is strekkende". Blijkbaar was dat niet brandgevaarlijk, maar het roept wel vraagtekens op.

Ook de milieuverontreiniging werd door Rijnland nauwlettend bewaakt. Er mocht geen "grom van visch", as, vuilnis, slik, zand, puin e.d. op de dijk worden geworpen. Wie het waagde in of vóór de sluizen vuilnis e.d. te werpen, riskeerde een boete van 300 Pond (6), een formidabel bedrag voor die tijd.

De dijk werd beschermd: het spitten van aarde uit de dijk, het veranderen van de beplanting zonder toestemming, viel onder de zware overtredingen. Er mocht geen vee op de dijk grazen. Bij het verweiden mochten de dieren niet stil blijven staan om te grazen, ze moesten voortgedreven worden. Slechts één keer per week mocht de dijk voor de verweiding gebruikt worden. Rijtuigen en ruiters mochten alleen over de kruin van de dijk rijden en niet op de buitenglooing.

Rijnland deelde de lakens uit en de controle was streng. De dorpelingen moesten met ontzag naar de heren van Rijnland hebben opgezien. Er was zelfs bepaald: "Zoo Dijkgraaf en Hoog-Heemraden, op den Dijk, te zamen sprekende waren, zal men Hun Wel-Ed. op 4 roeden na, niet naderen." (7).

En: "Als Dijkgraaf en Hoog-Heemraden schouwen, zal een ieder op zijn Werk moeten staan, en daarvan behoorlijk aanwijzing doen".

G. van den Beldt Jr.

1. Keuren en ordonnantiën: verordeningen.

6. Pond: gulden.

2. Ventjagen: rondventen, te koop lopen met iets.

7. Roede: 3,767 meter.

3. Fooyer: helper van de sluiswachter.

4. Insolentie: onbeschaamdheid.

5. Ducaton: zilveren munt van 3 gulden

P.s. Voor dit artikel heb ik dankbaar gebruik gemaakt van gegevens die mij verstrekt werden door de heer H. van Beijeren, de huidige opzichter van het Waterschap Rijnland in Spaarndam.

